

Strategie de prevenire și combatere a fenomenului de plagiat la Universitatea Babeș-Bolyai

- Aprobată prin HS nr. 1/17.01.2022 -

1. Preambul

În conformitate cu Art. 6. (1) din Carta sa, Universitatea Babeș-Bolyai (UBB) este o universitate comprehensivă de cercetare avansată și educație, care urmărește progresul științei și pregătirea tuturor membrilor comunității academice pentru societatea contemporană și pentru viitor.

Conform Cartei UBB, politicile de etică universitară ale UBB se întemeiază pe următoarele principii fundamentale: libertate academică, competență și profesionalism, integritate, onestitate intelectuală, colegialitate, loialitate, dreptate și echitate, nediscriminare și egalitate de șanse, responsabilitate.

UBB este un promotor al eticii și deontologiei universitare și de cercetare la toate nivelurile: cadre didactice, studenți din ciclul de licență, master, doctorat sau post-doctorat. Strategia de prevenire a fenomenului de plagiat din UBB se dorește a fi un instrument de preîntâmpinare și înlăturare a fenomenului plagiatului la toate nivelurile și constituie un reper programatic asumat de membrii comunității academice a UBB.

2. Norme legale aplicabile fenomenului plagiatului

- Legea Educației Naționale nr. 1 din 2011, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 206 din 2004 privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 8 din 1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, cu modificările și completările ulterioare;
- Hotărârea Guvernului nr. 681 din 2011 privind aprobarea Codului studiilor universitare de doctorat, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordinul nr. 5110 din 2018 privind aprobarea standardelor naționale minimale pentru acordarea titlului de doctor;
- Ordinul nr. 5229 din 2020 pentru aprobarea metodologiilor referitoare la acordarea atestatului de abilitare, acordarea titlului de doctor, precum și la soluționarea

sesizărilor cu privire la nerespectarea standardelor de calitate sau de etică profesională, inclusiv cu privire la existența plagiatului, în cadrul unei teze de doctorat;

- Ordinul nr. 5255 din 2021 privind verificarea respectării eticii și deontologiei universitare în elaborarea tezelor de doctorat din perioada 1990-2016;
- Carta Universității Babeș-Bolyai din 2021 și Codul de etică și deontologie profesională (Anexa a Cartei UBB);
- Regulamentul de organizare și funcționare al Comisiei de Etică a Universității Babeș-Bolyai.

3. Obiectivul strategiei

Obiectivul acestei strategii este prevenirea și combaterea fenomenului de plagiat, prin întărirea respectului pentru *Codul de etică și deontologie profesională*, expresie a normelor legale imperative și care reflectă vocația etică a UBB ca instituție de prestigiu angajată în dezvoltarea și practicarea valorilor naționale, europene și universale, a diversității și alterității. *Codul de etică și deontologie profesională* funcționează ca un ghid de dezvoltare a relațiilor etice în mediul profesional ce implică membrii comunității universitare (studenți, masteranzi, doctoranzi, cadre didactice și cercetători, personal didactic auxiliar, personal nedidactic).

De asemenea, strategia vizează implementarea eficientă a mecanismelor de monitorizare și sancționare menite să prevină fenomenul plagiatului.

4. Structuri interne responsabile

Din punct de vedere instituțional, există câteva structuri implicate în monitorizarea eticii universitare, inclusiv a plagiatului.

În primul rând, politicile de etică universitară, abaterile de la etica și deontologia vieții academice, precum și de la buna conduită în cercetarea științifică sunt prevăzute în *Codul de etică și deontologie profesională*, aprobat de Senatul universitar. Senatul monitorizează abaterile de la etica universitară atât din proprie inițiativă cât și ca urmare a celor constatate în raportul Comisiei de etică a UBB, care este prezentat plenului Senatului. Senatul va discuta eventualele incidente și va decide modificarea sau actualizarea politicilor în domeniul eticii universitare și de cercetare.

Rectorul universității monitorizează permanent etica și deontologia academică, iar în cadrul raportului anual privind starea universității se va face referire și la situația respectării eticii și deontologiei universitare. Rectorul universității poate propune măsuri de întărire a eticii și deontologiei universitare pe baza constatărilor proprii sau a Raportului Comisiei de etică.

Comisia de etică a UBB este o structură independentă în raport cu Senatul și Rectoratul, care funcționează în baza prevederilor Legii Educației Naționale nr. 1 din 2011, cu modificările și completările ulterioare, și ale Legii nr. 206 din 2004 privind buna

conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare, cu modificările și completările ulterioare.

Comisia de etică universitară are următoarele atribuții:

- a) analizează și soluționează plângerile privind abaterile de la etica universitară, pe baza sesizărilor înregistrate sau prin autosesizare, conform *Codului de etică și deontologie profesională* al UBB;
- b) elaborează un raport anual referitor la situația respectării eticii universitare și a eticii activităților de cercetare, pe care îl prezintă Rectorului și Senatului universitar și care constituie un document public;
- c) contribuie la elaborarea și modificarea *Codului de etică și deontologie profesională* al UBB, aprobat de către Senatului universitar;
- d) îndeplinește atribuțiile stabilite de Legea nr. 206 din 2004, cu modificările și completările ulterioare;
- e) îndeplinește alte atribuții prevăzute de lege sau stabilite conform *Cartei UBB*.

În ceea ce privește plagiatul, Comisia de etică are competența de a investiga și propune sancțiuni în cazul în care constată această abatere de la etica cercetării. Cu toate acestea, rolul Comisiei este și unul proactiv, de educare, prevenire, conștientizare a comunității academice cu privire la această abatere etică. În această direcție, Comisia a elaborat un succint ghid anti-plagiat pentru studenții de la toate nivelurile de studii și va continua diseminarea regulilor privind evitarea plagiatului, promovarea bunelor practici de citare și combaterea practicilor ne-etice identificate în cercetarea științifică. De asemenea, Comisia de etică a aderat la principiile *Ghidului pentru identificarea plagiatului în lucrările științifice* elaborat de Consiliul National de Etică a Cercetării Științifice și Dezvoltării Tehnologice și Inovării (CNECSDTI), diseminează prevederile acestuia și analizează sesizările în funcție de standardele definite în acest document.

Ombudsmanul universitar este un organism intern al UBB care activează pe baza principiilor confidențialității, imparțialității și independenței, fiind un sprijin informal pentru toți membrii comunității academice, conform *Codului de etică și deontologie profesională* al UBB și *Ghidului pentru combaterea discriminării* în UBB. Ombudsmanul universitar este imparțial, funcționând ca un facilitator sau mediator neutru, fără să devină avocat al unei părți. Ombudsmanul activează independent de conducerea UBB și de alte autorități administrative. Acesta nu are competența de a lua decizii administrative cu forță obligatorie. Cu toate acestea, Ombudsmanul se implică activ în prevenirea abaterilor de la etica cercetării prin conștientizarea regulilor etice și prin consultanța oferită membrilor comunității academice în privința posibilelor situații de încălcare a eticii în cercetare, în special a plagiatului.

La nivel de facultate, Consiliul facultății, împreună cu Decanul, Directorii departamentelor și/sau Directorul Școlii/Școlilor Doctorale din facultate, răspund de asigurarea calității și de respectarea eticii universitare. Aceștia pot constitui comisii de analiză a unor abateri de la etica cercetării, inclusiv privind suspiciunile de plagiat, și propun măsuri de sancționare.

Institutul de Studii Doctorale și Școlile doctorale sunt competente să ia măsuri pentru prevenirea și sancționarea abaterilor de la normele eticii științifice, profesionale și

universitare, conform *Regulamentului de organizare și funcționare a studiilor de doctorat* și *Codului de etică și deontologie profesională al UBB*. Conducătorii de doctorat au obligația de a informa studentul doctorand cu privire la etica științifică și de a verifica respectarea acesteia, mai ales respectarea regulilor anti-plagiat în redactarea tezei de doctorat. Situațiile de plagiat identificate sunt investigate, soluționate și sancționate de Școala doctorală sau de Comisia de etică, pe baza sesizării sau autosesizării.

UBB are reguli clare privind verificarea tezelor de doctorat. Conform art. 29 din *Regulamentul de organizare și desfășurare a studiilor universitare de doctorat*, regulamentul propriu al fiecărei Școli doctorale trebuie să stabilească modalitățile de prevenire a fraudei academice, inclusiv a plagiatului. La art. 35 al regulamentului se reiterează răspunderea legală pentru plagiat a conducătorului de doctorat și a studentului doctorand, iar la art. 67 se face referire la sancționarea plagiatului conform *Codului de etică și deontologie profesională*. În plus, Anexa 1 a *Regulamentului de organizare și desfășurare a studiilor universitare de doctorat* cuprinde o procedură de analiză de similitudini a tezei de doctorat, care explică modul în care se face verificarea tezei de doctorat ce urmează a fi susținută de studentul doctorand. Teza de doctorat nu poate fi susținută în fața comisiei de îndrumare în lipsa Raportului de similitudine.

Având în vedere Ordinul ministrului educației nr. 5255 din 2021, Institutul de Studii Doctorale organizează procesul de verificare a respectării eticii și deontologiei universitare în elaborarea tezelor de doctorat, prin analiza tuturor tezelor de doctorat susținute în perioada ianuarie 1990 - iunie 2016, precum și formarea de formatori în etică și integritate, prin intermediul Biroului de asigurare a integrității și calității doctoratelor.

5. Măsuri pentru întărirea prevenirii și sancționării plagiatului

UBB se mândrește cu o cultură academică integră și cu mecanisme adecvate de prevenire, identificare și sancționare a plagiatului.

La nivelul studiilor de licență și master, cadrele didactice universitare au obligația de a explica studenților regulile anti-plagiat, reguli care sunt dezvoltate și contextualizate în cadrul cursurilor de etică academică și de cercetare sau etică în general. De asemenea, aceștia au obligația de a nu accepta lucrări plagiante pentru notare.

La nivelul studiilor doctorale, Școlile doctorale, prin conducătorii de doctorat, informează studentul doctorand cu privire la etica cercetării și universitară și verifică respectarea acesteia atât în derularea programului de pregătire universitară avansată și programului de cercetare în cadrul studiilor de doctorat, cât și pe parcursul redactării tezei de doctorat. De asemenea, se va insista pe creșterea importanței comisiei de îndrumare în direcția informării studentului doctorand referitor la aspecte de etică și deontologie universitară. În plus, cursul de etică și integritate academică va fi inclus, cu caracter obligatoriu, în contractul de studii al studentului doctorand.

Originalitatea lucrărilor științifice, a rapoartelor de cercetare și a tezelor de doctorat se verifică, în conformitate cu Anexa 1 a *Regulamentului de organizare și desfășurare a studiilor universitare de doctorat*, cu ajutorul unui soft anti-plagiat. Prin acest soft, fiecare student doctorand poate, sub coordonarea conducătorului de doctorat, să solicite

verificarea gradului de similitudine a propriilor rapoarte de cercetare științifică, lucrări științifice și teză de doctorat. Institutul de Studii Doctorale va monitoriza și evalua permanent aceste practici la nivel doctoral prin aplicarea mecanismelor de asigurare a calității.

Comisia de etică, Institutul de Studii Doctorale și facultățile UBB vor elabora și disemina materiale informative cu privire la normele de etică și deontologie universitară, în special plagiatul. Se vor organiza periodic workshop-uri de informare cu privire la regulile anti-plagiat, la care este încurajată participarea studenților de la toate nivelurile de studii.

Prin mecanismul Ombudsmanului universitar, UBB va pune accent pe acordarea de consultanță în prevenirea eventualelor încălcări ale *Codului de etică și deontologie profesională* și doar în subsidiar pe sancționarea abaterilor etice de către Comisia de etică. În cadrul Comisiei de etică va fi întărit rolul mecanismului Ombudsmanului universitar, factor de mediere și soluționare amiabilă a disputelor academice bazat pe un mecanism confidențial, independent, informal și neutru.

Se va acorda atenție obținerii de feedback regulat din partea studenților doctoranzi în ceea ce privește funcționarea mecanismelor etice, ca parte a proceselor de asigurare a calității. De asemenea, se va avea în vedere includerea în raportul anual al Comisiei pentru Evaluarea și Asigurarea Calității (CEAC) a unui capitol legat de activitatea în Școlile doctorale.

Sesizările punctuale privind plagiatul, adresate Comisiei de etică, vor fi rezolvate conform procedurii de soluționare din regulamentul comisiei, cu observarea *Ghidului pentru identificarea plagiatului în lucrările științifice*, publicat de CNECSDTI, și vor fi evidențiate în raportul anual al acesteia. Raportul anual al Comisiei de etică va conține recomandări rezultate din activitatea de soluționare a sesizărilor privind plagiatul, care constituie exemple de riscuri sau de bune practici, după caz, pentru comunitatea academică. Comisia de etică va face cunoscute studii de caz care să exemplifice rezolvarea unor situații concrete și metode prin care încălcările regulilor etice în cercetare poate fi evitată.

6. Etapele preconizate pentru implementarea strategiei de prevenire și combatere a fenomenului de plagiat la UBB

Principalele etape avute în vedere pentru îndeplinirea obiectivelor prevăzute în Ordinul nr. 5255 din 2021 și perioadele de implementare ale acestora sunt:

I. Inventarierea tezelor de doctorat din perioada 1990-2016 (octombrie 2021 - martie 2022)

Această acțiune are drept scop stabilirea situației materiale și a locului în care se află cele circa 5500 de teze susținute în acest interval de timp:

- teze care există numai în format fizic;
- teze care există și pe suport electronic.

Se va analiza starea fizică/starea pe suport electronic a tezelor și se vor inventaria alte caracteristici ale acestora, necesare în etapele ulterioare.

II. Înființarea Biroului de asigurare a integrității și calității doctoratelor (noiembrie 2021)

Acest Birou (cu cinci poziții vacante și o poziție de șef-birou) s-a înființat prin Hotărârea Senatului nr. 155/15.11.2021, în conformitate cu Ordinul nr. 5255 din 2021 privind verificarea respectării eticii și deontologiei universitare în elaborarea tezelor de doctorat din perioada 1990-2016. Atribuțiile și structura de personal vor răspunde necesităților de natură tehnică și logistică și vor asigura atât verificarea respectării eticii și deontologiei universitare în elaborarea tezelor de doctorat din perioada 1990-2016, cât și implementarea programelor de formare a formatorilor în domeniul eticii și integrității academice.

III. Realizarea unei biblioteci/platforme digitale a tezelor de doctorat susținute în UBB în perioada ianuarie 1990 - iunie 2016 (începând din martie 2022)

Se va avea în vedere elaborarea unui protocol privind digitalizarea tezelor de doctorat într-un format standardizat, care să permită verificarea ulterioară a acestora, inclusiv prin folosirea soft-urilor de stabilire a gradului de similitudine cu surse publicate până la data susținerii publice a tezei. În acest context, se va analiza posibilitatea realizării unui parteneriat cu Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga” din Cluj-Napoca.

IV. Înființarea la nivelul Școlilor Doctorale și a CSUD a unor comisii de analiză științifică sintetică a tezelor, formate din experți pe domeniile de doctorat arondate Școlii doctorale (martie 2022).

V. Verificarea anti-plagiat a tuturor tezelor de doctorat susținute la UBB în perioada ianuarie 1990 - iunie 2016, identificarea tezelor care necesită o analiză aprofundată și elaborarea rezoluțiilor asociate acestora (începând din martie 2022)

În această etapă, se va avea mai întâi în vedere verificarea de către comisiile înființate la nivelul Școlilor doctorale, cu ajutorul unui soft anti-plagiat profesionist, a tuturor tezelor de doctorat susținute la UBB în perioada ianuarie 1990 - iunie 2016. În a doua parte a acestei etape, se va avea în vedere analizarea detaliată, de către comisiile înființate la nivelul Școlilor doctorale, a acelor teze de doctorat care, în urma analizei prin sistemele de soft anti-plagiat, ridică suspiciuni. Comisiile de la nivelul Școlilor doctorale vor prezenta comisiei CSUD un raport detaliat cu privire la respectarea/nerespectarea eticii, calității și deontologiei universitare la nivelul tezelor de doctorat verificate. Comisia constituită la nivelul CSUD va sintetiza informația primită de la Școlile doctorale, într-un raport detaliat cu privire la respectarea/nerespectarea eticii și deontologiei universitare la nivelul tezelor de doctorat verificate, raport care va fi înaintat Ministerului de resort.

VI. Analiza, decizia și implementare a unor programe în domeniul formării de formatori în etică și integritate (începând din octombrie 2022)

Obiectivul principal al acestei componente a strategiei este de a instrui cu prioritate, la cele mai înalte standarde de calitate, personalul responsabil de administrarea și aplicarea normelor de integritate academică în cadrul UBB. Obiectivul secundar este de a

contribui la ridicarea calității doctoratelor din UBB prin consolidarea standardelor de calitate în domeniul integrității academice la nivelul instituției. UBB va analiza, decide și apoi implementa programe de formare a formatorilor în integritate academică, care vor fi susținute de specialiști/formatori în domeniile care definesc și structurează conceptul de etică și integritate academică. Formatorul va concepe, desfășura și evalua activități teoretice și practice în cadrul programelor de instruire și dezvoltare a competențelor profesionale specifice domeniului integrității academice. Pregătirea de formatori în etică și integritate academică se va realiza în UBB, prin Biroul de asigurare a integrității și calității doctoratelor din cadrul ISD.

Plecând de la aceste etape se vor stabili investițiile necesare, cheltuielile de personal aferente și alte cheltuieli specifice.

Președinte

Prof. univ. dr. Florin Streteanu

